

ΠΜΣ ΙΦΕΤ

Ακαδημαϊκό Έτος 2018-2019, Χειμερινό Εξάμηνο

Σεμινάριο: Θέματα Ιστοριογραφίας της Επιστήμης

Διδάσκοντες: Θ. Αραμπατζής & Μ. Σίμος (e-mail: tarabatz@phs.uoa.gr, emmanouil.simos@gmail.com)

Τετάρτη, 15:00-18:00, ΑΙΘ. Γκουνταρούλη, Τμήμα ΙΦΕ

Περιεχόμενο του σεμιναρίου

Η ιστοριογραφία της επιστήμης αποτελεί, κατά κανόνα, μια αφηγηματική πρακτική που αποσκοπεί στην εξήγηση/κατανόηση συγκεκριμένων ιστορικών φαινομένων. Η εξήγηση στις φυσικές επιστήμες λαμβάνει, παραδοσιακά τουλάχιστον, τη μορφή συλλογισμού, και θεμελιώνεται στην αναζήτηση γενικών νόμων που διατυπώνονται ως προκείμενες. Αντίθετα, στην ιστορία της επιστήμης τέτοιου είδους νόμοι φαίνεται να απουσιάζουν. Επίσης, η επιλογή και η σύνδεση των γεγονότων μεταξύ τους αλλά και η εξατομίκευση των ίδιων των γεγονότων διαμορφώνονται μέσω αφηγήσεων.

Στο πλαίσιο αυτό θα εξετάσουμε τη συγκρότηση και αξιολόγηση αφηγήσεων-εξηγήσεων στην ιστοριογραφία της επιστήμης. Θα διερευνήσουμε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά μιας ιστορικής εξήγησης;
- Πώς συγκροτείται μια αφήγηση:
 - Πώς καθορίζονται η αρχή και το τέλος μιας αφήγησης;
 - Πώς επιλέγονται τα γεγονότα που συμπεριλαμβάνονται σε μια αφήγηση και πώς συνδέονται μεταξύ τους;
 - Ποιο είναι το αντικείμενο μιας αφήγησης: η ζωή ενός επιστήμονα, η εξέλιξη ενός επιστημονικού θεσμού, η ιστορία μιας θεωρίας ή μιας έννοιας, ή, γενικότερα, μια οποιαδήποτε διαδοχή γεγονότων;
- Με ποιο τρόπο εξηγεί μια αφήγηση ένα γεγονός;
- Πώς υπεισέρχονται η ενδεχομενικότητα των γεγονότων και τα υποθετικά σενάρια (counterfactuals) στη διατύπωση ιστορικών εξηγήσεων;
- Με ποια κριτήρια αξιολογούνται η εγκυρότητα και η εξηγητική ισχύς μιας αφήγησης;
- Σε τι διαφέρουν οι αφηγήσεις βραχείας, μεσαίας, και μακράς διάρκειας;
- Τι ρόλο, θετικό ή αρνητικό, παίζουν ο αναχρονισμός και η διάκριση εσωτερικής/εξωτερικής ιστορίας στη συγκρότηση ιστορικών αφηγήσεων;

Τα παραπάνω ερωτήματα θα διερευνηθούν στο πλαίσιο σύγχρονων ανθρωπολογικών, κοινωνιολογικών, και φιλοσοφικών προσεγγίσεων στην ιστοριογραφία της επιστήμης.

Δομή του σεμιναρίου – Θεματικές ενότητες

1. **Εξήγηση (1 εβδομάδα):** Roth 2008a, Zammito 2008, Roth 2008b
2. **Αφήγηση (2 εβδομάδες):** Currie and Sterelny 2017, Morgan 2017, Kuukkanen 2012b, Kinzel 2015a
3. **Αφήγηση & εξήγηση (1 εβδομάδα):** Beatty 2017, Roth 2017

4. **Ενδεχομενικότητα και counterfactuals (3 εβδομάδες):** Bowler 2013, *Isis: Focus on counterfactuals* 2008, Kinzel 2015b, *SHPS* symposium 2008, Soler et al 2015
5. **Χρονικότητες στην αφήγηση – βραχεία, μεσαία, και μακρά διάρκεια (1 εβδομάδα):** Christie 1993, Cunningham & Williams 1993, Kuukkanen 2011, 2012a
6. **Αναχρονισμός – presentism/whiggism (3 εβδομάδες):** Agassi 1963, Alvaronzalez 2013, Cunningham 1988, Jardine 2000, Jardine 2004, Oreskes 2013, Pickstone 1995, Tosh 2003a, Tosh 2003b
7. **Εσωτερική/εξωτερική ιστορία της επιστήμης (1 εβδομάδα):** Shapin 1992, Nanay 2017

Υποχρεώσεις

Κάθε εβδομάδα οι φοιτητές-φοιτήτριες θα παραδίδουν 1-2 σελίδες με τα σχόλια και τις παρατηρήσεις τους στα προς συζήτηση κείμενα. Στο τέλος του σεμιναρίου οι συμμετέχοντες/ουσες θα γράψουν μία σύντομη εργασία (10-15 σελ.), π.χ., μια κριτική παρουσίαση ενός από τα θέματα που θα έχουν συζητηθεί.

Βιβλιογραφία

- Alvaronzalez, D. (2013), “Is the history of science essentially whiggish?” *History of Science*, li ...
- Beatty, J. (2017), “Narrative possibility and narrative explanation,” *SHPS* ...
- Bowler, P. J. (2013), *Darwin Deleted* (Univ. of Chicago Press).
- Christie (1993), “Aurora, Nemesis and Clio,” *BJHS*
- Currie & Sterelny (2017), “In defence of story-telling,” *SHPS* ...
- Cunningham, A. (1988), “Getting the game right: Some plain words on the identity and invention of science,” *Studies in History and Philosophy of Science* 19, 365-389.
- Cunningham & Williams (1993), “De-centring the ‘big picture’: The Origins of Modern Science and the modern origins of science,” *BJHS*
- Hall, A. R. (1983), “On Whiggism,” *History of Science*
- Hull (1979), “In Defense of Presentism,” *History and Theory* ...
- Jardine, N. (2000), “Uses and abuses of anachronism in the history of the sciences,” *History of Science*, xxxviii, ...
- Jardine, N. (2004), “Etics and emics (not to mention anemics and emetics) in the history of the sciences,” *History of Science* ...
- Kinzel, K. (2015a), “Narrative and evidence: How can case studies from the history of science support claims in the philosophy of science?” *SHPS* ...
- Kinzel, K. (2015b), “State of the field: Are the results of science contingent or inevitable?” *SHPS* ...

- Kuukkanen (2011), "I am knowledge. Get me out of here! On localism and the universality of science," *SHPS* ...
- Kuukkanen (2012a), "Senses of Localism," *History of Science* ...
- Kuukkanen (2012b), "The Missing Narrativist Turn in the Historiography of Science," *History and Theory* ...
- Morgan, M. S. (2017), "Narrative ordering and explanation," *SHPS* ...
- Nanay, B. (2017), "Internal History versus External History," *Philosophy* ...
- Oreskes, N. (2013), "Why I am a Presentist," *Science in Context* 26:4, 595-609.
- Pickstone J. V. (1995), "Past and Present Knowledges in the Practice of the History of Science," *History of Science* ...
- Roth, P. A. (2008a), "Varieties and Vagaries of Historical Explanation," *Journal of the Philosophy of History* ...
- Roth, P. A. (2008b), "Three dogmas (more or less) of explanation," *History and Theory* ...
- Roth, P. A. (2017), "Essentially narrative explanations," *SHPS* ...
- Shapin (1992), "Discipline and Bounding ...," *History of Science* ...
- Soler et al (2015), *Science as it could have been* (Pittsburgh University Press).
- Tosh, N. (2003), "Anachronism and retrospective explanation: in defence of a present-centred history of science," *SHPS*
- Tosh, N. (2006), "Science, truth and history: Part I," *SHPS*
- Tosh, N. (2007), "Science, truth and history: Part II," *SHPS*
- Zammito (2008), "A Problem of our own Making: Roth on Historical Explanation," *Journal of the Philosophy of History* ...